GemeenteWesterveld

Gemeenteraad

Voorstel

27 juni 2023

Ruimte en Ontwikkeling

Voortzetten lidmaatschap Regio Zwolle door deelname aan Meerjarige agenda 2024 - 2028 - Besluitvorming College/besluitvorming Raad

Auteur

Beknopte samenvatting

In de Meerjarige agenda 2024 - 2028 'Regio Zwolle stapt door' worden de doelen en afspraken vastgelegd wat we regionaal willen oppakken. Er zijn twee focusgebieden waarop de Regio Zwolle zich gaat richten, nl.

1. Economie & Arbeidsmarkt
2. Duurzame groei en leef kwaliteit.

De uitwerking van deze thema's volgt in het jaarplan 2024 - 2025. Daarnaast wordt de inzet op het gebied van public affairs en communicatie beschreven. Dit zijn essentiële randvoorwaarden voor het behouden en uitbreiden van het sterke merk van de Regio Zwolle. In de agenda is een financiële paragraaf opgenomen, waarin de benodigde middelen voor de basisinfrastructuur (communicatie, public affairs en regiobureau) zijn opgenomen met daarnaast de middelen per pijler, waar via de zogeheten Coalitions of the Willing kan worden deelgenomen.

Ten opzichte van de lopende beleidsperiode is met de aanwijzing van de Regio Zwolle tot NOVEX-gebied de noodzaak ontstaan om in samenhang te sturen op de ruimtelijke opgaven. Vanuit de NOVEX-status volgen ontwikkelprogramma's die vragen om extra uitvoeringskracht (menskracht). De gevraagde bijdrage per inwoner van gemeenten en provincies bestaat uit uitvoeringsbudget en personele capaciteit voor deze programma's.

Er wordt gevraagd om kennis te nemen van de Meerjarige agenda, waarbij de opgaven naar eigen keuze en inzicht nog verder uitgewerkt dienen te worden. De financiële consequenties van deze keuzes mee te nemen in de Kadernota 2024. Het verzoek ligt voor om de besluitvorming van college en raad voor 15 juli te communiceren met het Regio Zwolle bureau.

Er wordt voorgesteld om de deelname aan de Regio Zwolle voort te zetten en daarbij te kiezen voor:

a. het basisprogramma

b. op basis van de coalition of the willing deel te nemen aan alle vier opgave gerichte thema's

Hiermee doen we dan gelijktijdig mee aan de vijfde tranche van de Regiodeal Regio Zwolle, die zoals het nu lijkt volgend jaar wordt gehonoreerd. Hier is overigens mogelijk nog wel extra cofinanciering voor nodig. Dit zal ter zijne tijd via de raad worden aangevraagd.

Besluit

Besluitpunt 1

Kennis te nemen van de Meerjarige agenda 2024 - 2028 van de Regio Zwolle.

Besluitpunt 2

Instemmen met de structurele bijdrage van € 2,37 per inwoner voor de basisbijdrage Regio Zwolle en dit op te nemen in de gemeentelijke meerjarenbegroting.

Besluitpunt 3

Instemmen met het beschikbaar stellen van een incidenteel bedrag van € 4,59 per inwoner voor 2024, € 5,18 voor 2025, € 5,75 voor 2026 en € 6,06 voor 2027 voor de vier thema's opgavegericht werken, en dit op te nemen in de gemeentelijke meerjarenbegroting.

Motivering

Aanleiding en context

In Regio Zwolle werken we, 22 gemeenten, 4 provincies, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties, samen aan brede welvaart voor alle huidige en toekomstige inwoners en ondernemers. Samenwerken maakt sterker. Sinds het bestaan van Regio Zwolle in 2011 is de samenwerking in de regio gegroeid. In het begin sterk relatie- en netwerkgericht met economie als speerpunt en vanaf 2018 heeft de samenwerking een schaalsprong gemaakt. Een nieuwe koers (op basis van de proeftuin Maak Verschil), waarin aanvullend op de economische samenwerking meer opgavegericht werd samengewerkt op de thema's arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en leefomgeving. In 2020 werd de regionale samenwerking door het Rijk erkend en bekrachtigd met de Regio Deal. Voor onze gemeente betekende dit dat we voor twee programma's, namelijk Circulair consumeren en produceren en Duurzame groei toerisme, een bijdrage van het Rijk hebben ontvangen van ca. 1 miljoen euro. In 2021 werd de regio benoemd als NOVI-gebied en in 2022 aangewezen tot één van de 17 landelijke NOVEX-gebieden: de klimaatbestendige groeiregio Zwolle.

Gemeente Westerveld heeft al in een vroeg stadium (2013) besloten om lid te worden van de Regio Zwolle. Deze sterke, ambitieuze regio past bij ons Daily Urban System. De actuele en toekomstige vraagstukken op het gebied van economie, arbeidsmarkt, klimaat en duurzaamheid maken dat we stevig aan de slag moeten en de krachten moeten bundelen. Alleen door samen te werken kunnen we een antwoord geven op de opgaven waar we voor staan. Het goed afwegen en verknopen van vele, soms conflicterende belangen, naar een win-win situatie, vraagt om regionale afstemming en voor sommige onderdelen zelfs bovenregionale afstemming.

De meerwaarde voor de gemeente Westerveld is dat Regio Zwolle staat voor duurzame groei in balans en wil bijdragen aan goed evenwicht tussen stad en platteland. Ook de inzet en lobby voor werkgelegenheid (met name om jongeren op het platteland te behouden), mobiliteit, energie en de woonopgave maakt voortzetting van het lidmaatschap als vanzelfsprekend. Stad en platteland hebben elkaar hard nodig. Juist deze wederkerigheid maakt de regio krachtig. In het belang van onze inwoners en ondernemers is de regio bij uitstek de plek om samen (overheid, onderwijs, ondernemers) op basis van gelijkwaardigheid samen te werken aan de hoofdopgaven voor de komende jaren.

De voortzetting van deze samenwerking vindt plaats via de meerjarige agenda. Hierin staan de opgaven benoemd waaraan de komende jaren samen aan wordt gewerkt.

Beoogd resultaat

Lidmaatschap van de Regio Zwolle voort te zetten en hierbij te kiezen voor:

1. De basisbijdrage voor kennisontwikkeling en onderzoek, public affairs, communicatie en het Regio Zwolle bureau t.b.v. netwerksamenwerking.
2. Opgave gericht werken, op basis van coalition of the willing. Hierbij gaan we onze ambities verwezenlijken en daarmee doen we ook mee aan de vijfde tranche van de Regio Deal.

Het college en raad worden voorgesteld om deel te nemen aan het volledige programma, namelijk:

1. Economie en arbeidsmarkt
2. Duurzame groei en leefkwaliteit

ad 1:

- opgavegericht werken economie, zie bijlage met mogelijke projectkansen om in te brengen.
- opgavegericht werk arbeidsmarkt, voortzetten van de inzet op het gebied van de Human Capital Agenda en het onderwijs en arbeidsmarkt programma.

ad 2:

- opgavegericht werken duurzaam groeien en leefkwaliteit, zie bijlage met mogelijke projectkansen om in te brengen.
- opgavegericht werken versterken bereikbaarheid DUS (Daily Urban System), zie bijlage met mogelijke projectkansen om in te brengen.

Ieder opgave gericht werken thema wordt ingebracht bij de 5e tranche van de Regio Deal. Daarmee is ook meteen 1/3 deel cofinanciering namens de gemeente ingebracht (1/3 deel Regio Zwolle en 1/3 deel Regio Deal). Wij kunnen dan mee doen aan de projecten van de Regio Zwolle en wij kunnen onze eigen passende projecten daar bij aan laten sluiten. Er hoeft dan geen cofinancieringsgeld bij. Er is een grote kans dat Regio Zwolle weer een Regio Deal krijgt. De regio is namelijk expliciet uitgenodigd om mee te doen, de Meerjarige Agenda is klaar en de lopende Regio Deal verloopt qua voortgang heel positief. In de bijlage Projectkansen is een eerste aanzet gemaakt met mogelijke projecten waarmee de gemeente Westerveld aan kan haken bij de Regio Deal.

Argumentatie

Deelname aan de basisbijdrage is minimaal nodig om lid te blijven. Een aantal argumenten om lid te blijven zijn:

- Bij het instappen voor het lidmaatschap is er bewust gekozen voor een sterke economische regio, Regio Zwolle positioneert zich als 4e economische regio van Nederland.
- Wij zitten in de arbeidsmarktregio Regio Zwolle, dit vereenvoudigd de onderlinge samenwerking en laat economie en arbeid beter op elkaar aansluiten.
- Regio Zwolle versterkt als duurzame regio zijn unieke landschappelijke kwaliteit, is innovatief en genereert blijvend welvaart en welzijn (brede welvaart) voor haar inwoners en ondernemers.
- Daily Urban System laat zien dat onze inwoners en ondernemers het meest georiënteerd zijn richting Zwolle.

Naast de basisbijdrage is het voorstel om ook in te stappen op beide programma's met bijbehorende vier opgavegericht werken thema's.

1. Economie en arbeidsmarkt

Op het gebied van economie en arbeidsmarkt zien we het belang van het versterken van de internationale concurrentiepositie van Regio Zwolle door werk te maken van een duurzame en wendbare economie, waarbij we zorgdragen voor economische structuurversterking van alle gebieden in Regio Zwolle. Daarbij is het ook belangrijk richting te geven aan de transitie van de arbeidsmarkt en innovatie aan te jagen op het gebied van circulaire economie en energietransitie. We groeien naar een duurzame en wendbare economie waarin bedrijven ruimte hebben om te ondernemen en hun businessmodellen in de nieuwste transities en technieken kunnen door ontwikkelen. We ontwikkelen een sterk regionaal ecosysteem met excellente ondernemersdienstverlening. We zetten in op een toekomstbestendige en flexibele arbeidsmarkt, waarin maximale arbeidsparticipatie en arbeidsproductiviteit wordt nagestreefd en die het mogelijk maakt transities te realiseren. Een leven lang leren en inzet op leercultuur zijn daarbij kernbegrippen. De gevraagde bijdrage per inwoner van gemeenten en provincies is grotendeels investeringsbudget voor uitvoeringsprogramma’s (Groei Vooruit, Ontwikkelfonds, Upgrade Jezelf, sectorale aanpak, ondernemersprogramma’s etc.) voor inwoners en ondernemers uit de regio. Hierbij is ook sprake van een uitbreiding van de huidige activiteiten. Zo wordt bijvoorbeeld de sectorale aanpak verbreed naar tien sectoren en gaan de investeringsbudgetten voor ondernemersprogramma’s bij economie omhoog. De gevraagde bijdrage van partners komt voor 90% ten goede aan investeringsbudgetten, bedoeld ter ondersteuning van inwoners en werkgevers.

2. Duurzame groei en leefklimaat

We zien het belang van het versterken van het functioneren en het leef kwaliteit van Regio Zwolle door te zorgen voor evenwichtige groei van de regio. Door ruimtelijke ontwikkeling te laten bijdragen aan het waarborgen en realiseren van een veilige (klimaat adaptieve), gezonde en duurzame

leefomgeving. De centrale opgave van het NOVEX-gebied Regio Zwolle is klimaat -adaptief groeien. Samen met het Rijk staan we voor de opgave om minimaal 50.000 woningen en 20.000 arbeidsplaatsen te realiseren in de periode tot 2040 in samenhang met een mobiliteitstransitie in onze dynamische en kwetsbare delta. Daarbij bewaken we met elkaar de balans tussen stad en land, verbinden de programma's en maken werk van vitale kernen. Kennisdeling en ontwikkeling is hierbij van groot belang. Samen staan we voor inclusief en duurzaam groeien met behoud van de leef kwaliteit en realiseren we een klimaatbestendige groeiregio Zwolle met behoud van ruimtelijke kwaliteit.
Ten opzichte van de lopende beleidsperiode is met de aanwijzing van de Regio tot NOVEX-gebied de noodzaak ontstaan om in samenhang te sturen op de ruimtelijke opgaven. Vanuit de NOVEX-status volgen ontwikkelprogramma's die moeten worden bemenst. De inzet hierop vraagt om uitbreiding van de uitvoeringskracht. De gevraagde bijdrage per inwoner van gemeenten en provincies bestaat uit uitvoeringsbudget voor de programma's en personele capaciteit.
Ook vanuit de partners (VNO/NCW en MKB Nederland, Regio Zwolle) en het onderwijs wordt veel waarde gehecht aan de samenwerking in de Regio Zwolle. Het bedrijfsleven staat ook voor grote opgaven, zoals een ongekende krapte op de arbeidsmarkt, de bouw van tienduizenden woningen, het aanwijzen van ruimte voor de energietransitie, het vorm geven aan de opgaven rondom water en bodem, klimaatopgaven, digitalisering en voldoende ruimte voor bedrijventerreinen. Opgaven die met elkaar concurreren om ruimte, geld en mensen te vragen om een integrale regionale afweging. De samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid in de Regio Zwolle heeft zich de afgelopen jaren bewezen, mede door de sterke lobby van de Regio heeft het Rijk in 2022 ruim € 340 miljoen euro geïnvesteerd in de regio. Ondernemers en onderwijs zien het belang van het voortzetten van de meerjarige agenda en zetten zich ook de komende periode in om de uitdagingen in de regio te realiseren. Ze roepen gemeenten op om instemming te geven op de meerjarige agenda en bijbehorende begroting.
De benoemde programmalijnen en de meerjarige agenda sluiten daarnaast aan bij de problematiek die ook herkenbaar is bij onze ondernemers. Zij geven o.a. de volgende punten aan:

- Aantrekkelijkheid wonen-werken stimuleren;
- Bereikbaarheid – Het is belangrijk om de plattelangsgemeenten bereikbaar/aangesloten te houden;
- Personeelstekort;
- Uitbreiding bedrijfspanden/industrieterreinen;
- Aantrekkelijk maken voor jongeren/studenten om hier te gaan stagelopen/opdrachten uit te gaan voeren. Ook hier liggen veel uitdagingen en (ontwikkel)kansen;
- Energietransitie – o.a. energie die we opwekken kunnen we niet kwijt;
- Circulariteit – er worden al mooie stappen gezet, maar er zijn meer kansen. Niet de aandacht laten verslappen.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord werken
De inzet van de Meerjarige Agenda van de Regio Zwolle heeft als doel om een vitale regio te zijn en te blijven, waarbij specifiek wordt ingezet op arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en leefomgeving. Daarbij willen we meer aandacht voor goede sociale voorzieningen voor inwoners van plattelandsgemeenten en kleinere dorps- en stadskernen.

Kanttekening en risico's
Deelname aan de Meerjarige Agenda van de Regio Zwolle vraagt uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie, maar ook bestuurlijke inzet. Inzet in de regio Zwolle vraagt om extra personele capaciteit, deze is nog niet geraamd en zullen bij de projectkansen meegenomen moeten worden.
Bij het stopzetten van het lidmaatschap zal een belangrijk samenwerkingsnetwerk ontbreken, is er geen kans om mee te doen aan de 5e tranche Regio Deal.
De Regio Deal 5e tranche is nog niet gehonoreerd ten tijde van de besluitvorming.

Deelname aan de opgavegericht werken thema's dient nu te worden besloten, een compleet uitgewerkt beeld waaraan deelname van projecten moet voldoen, of er voldoende aansluitende projecten zijn en of die uitvoerbaar zijn qua capaciteit is een risico.

Aanpak/uitvoering en communicatie
Het regiobestuur heeft de meerjarige agenda vrijgegeven voor bespreking in het college en de gemeenteraad. Voor de gemeente geldt dat het de bedoeling is om meerjarige financiering te verwerken in de eigen begroting (vanaf 2024) en daarmee de gevraagde bijdrage op te halen. Iedereen kan instappen op de uitvoeringslijnen c.q. opgaven. Dit naar eigen keuze. Je kunt instappen per actielijn, maar niet per project. Het verzoek is om voor 15 juli 2023 de besluiten van colleges van B&W en raden te communiceren aan het Regio Zwolle Bureau.
Uitvoering
In de periode van april tot september 2023 werkt het Regio Zwolle Bureau door aan de ontwikkeling van een jaarplan 2024 - 2025. Daarin wordt een concretisering op ambitie, doelen, activiteiten, betrokken partners en beoogde mijlpalen verwacht. Onderdeel van deze uitwerking is ook het voorstel om te komen tot een goed werkend netwerk en bijbehorende sturingsprincipes (governance) met een zorgvuldige afweging om te komen tot de juiste representatie van alle betrokken partners. Dit is vlak na het zomerreces gereed en zal dan worden voorgelegd aan het regiobestuur.
Communicatie
Na het vrijgeven van het jaarplan 2024 – 2025 kan dit voorgelegd worden aan het college om in te stemmen met het jaarplan. Daarmee wordt de uitvoeringsopdracht van Regio Zwolle voor de komende vier jaar vastgesteld. Na twee jaar wordt de uitvoering geëvalueerd en waar nodig bij gesteld. Het besluit op de uitvoeringsopdracht dient gerealiseerd te worden voor 1 december 2023. Regio Zwolle bureau legt vervolgens verantwoording af over de behaalde resultaten, de bestede middelen en eventuele bijsturing van de activiteiten. Dit gebeurt via een vaste cyclus met rapportages. In de uitvoering wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze de andere partijen (onderwijs en ondernemers) investeren.
Regio Deal
De openstelling van de 5e tranche is van 15 juli tot 15 november 2023.

Integrale advisering
Intern_en_extern

Duiding integrale advisering
Intern: Afgestemd met de beleidsterreinen ruimtelijke ontwikkeling, sociaal domein, cultuur, natuur en landbouw, verkeer en vervoer, onderwijs, economie en duurzaamheid.
Extern: het onderwijs (Stad en Esch, regiocampus en leerstoel) en de Ondernemerskoepel (koepel van ondernemersverenigingen) is geïnformeerd over de voorlichtingsavond op 17 mei a.s.

Evaluatie
Als het college en de raad akkoord is met het programma wordt de uitvoeringsopdracht van de Regio Zwolle voor de komende vier jaar vastgesteld. Het Regio Zwolle bureau legt verantwoording af over de behaalde resultaten, de bestede middelen en eventuele bijsturing van activiteiten, middels het Jaarverslag. Hierbij wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe en op welke wijze de partners (onderwijs en ondernemerskoepel) bijdragen aan het programma.
In 2025 worden de programma's geëvalueerd en worden nieuwe afspraken vastgelegd voor de periode 2026 en 2027. Dit is ook het moment dat de gemeente opnieuw keuzes kan maken inzake de opgavegerichte werken thema(s).

Kosten, baten, dekking
Gemeentelijke bijdrage
Het financieel kader voor 2024 – 2028 voor gemeenten is als volgt:
De doorvertaling per inwoner in 2024 (uitgaande van 800.419 inwoners binnen de regio).

Basisdienstverlening bestaat uit: kennisontwikkeling en onderzoek, public affairs, communicatie en RZB (kernteam). Basisdienstverlening is berekend op **2,37 euro** per inwoner, per jaar in 2024. Voorstel is dit structureel te financieren. Voor het uitvoeren van de basisdienstverlening staat iedereen voor aan de lat. Opgavegericht werken via economie en arbeidsmarkt, duurzaam groeien en leefklimaat – versterken bereikbaarheid DUS kennen verplichte onderdelen. Deze zijn opgenomen in de basisdienstverlening.

Basisinfrastructuur	bedrag per inwoner 2024	bedrag per inwoner 2025	bedrag per inwoner 2026	bedrag per inwoner 2027
Public affairs en communicatie	€ 1,13	€ 1,21	€ 1,16	€ 1,19
regio Zwolle bureau	€ 1,24	€ 1,35	€ 1,77	€ 1,82
Subtotaal basisstructuur	**€ 2,37**	**€ 2,71**	**€ 2,93**	**€ 3,01**
Opgavegericht werken				
Economie	€ 1,31	€ 1,46	€ 1,64	€ 1,70
Arbeidsmarkt	€ 2,34	€ 2,76	€ 3,12	€ 3,33
Duurzame groei en leefkwaliteit	€ 0,75	€ 0,77	€ 0,79	€ 0,82
Versterken bereikbaarheid (DUS)	€ 0,19	€ 0,19	€ 0,20	€ 0,21
Subtotaal opgave gericht werken	**€ 4,59**	**€ 5,18**	**€ 5,75**	**€ 6,06**
Totaal	**€ 6,97**	**€ 7,89**	**€ 8,68**	**€ 9,07**

In de kadernota is rekening gehouden met een bijdrage van € 8,86 per inwoner voor de begroting, dit omdat ten tijde van het schrijven van de kadernota alleen dit richtbedrag bekend was, bij de verwerking in de meerjarenbegroting zullen wij de bedragen per inwoner zoals zichtbaar is in de bovenstaande tabel aanhouden. Daarnaast is er een bedrag opgenomen van € 200.000 voor cofinanciering voor deelname aan o.a. the coalitions of the willing, waarvoor t.z.t. een separaat college/raadsvoorstel volgt. Alle bedragen komen ten laste van het algemene begrotingsresultaat.

Bijlagen

1. B. Bijgesteld_Meerjarige agenda 2024 - 2028_RegioZwolle stapt_door_april 2023 V3_SCHOON 17-4.pdf
2. Aanbiedingsbrief MJA 2024 - 2028_Colleges_gemeenten_V1.pdf
3. Intentieverklaring - Samen verder met ruimtelijke ontwikkeling Regio Zwolle 31102022.pdf
4. Brief aan bestuurders en gemeenteraad Westerveld.pdf
5. Projectkansen gemeente Westerveld Regio Deal Regio Zwolle e tranche.docx

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namen de gemeenteraad van Westerveld

Griffier
Reiny Weernekers

Voorzitter
Rikus Jager